

เรามาจากไหน?...และจะไปไหน?...หน้าที่ 2

นำเสนอเมื่อ : 24 พ.ย. 2552

เรามาจากไหน?...และจะไปไหน?...หน้าที่ 2

"ผู้มีปัญญาวราตามรักษาจิต ที่เห็นโดยยากนัก ละเอียดนัก

จิต... มักตกไปในอารมณ์ฝ่ายต่ำ

จิตที่ระงับรักษาดีแล้ว นำความสุขมาให้"

(ธรรมบท ๒๔/๑๗)

เรามาจากไหน?...และจะไปไหน?...๔)

ฝ่ายขวามีองค์อาฬวีย์ ได้ถวายภัตตาหารแด่พระศาสดา เมื่อเสร็จภัตกิจ พวกชาวเมืองรอดคอยเพื่อให้พระศาสดานอนโศก พระศาสดาทรงดำริว่า เราเดินทางมาจากพระเชตวันมาถึงเมืองอาฬวีย์เป็นระยะทาง ๓๐ โยชน์ เพื่อประโยชน์แห่งกุมากริก

เมื่อนางกุมากริกยังไม่มา เราจะไม่กล่าวอโศกนภาภาภา จึงประทับนั่งฟังอยู่

เมื่อนางกุมากริกนั้นแล กอดคอกอดแล้วใส่ในกระเช้า เพื่อนำไปให้บิดาที่โรงช่างทอ เมื่อเดินไปถึงที่พระศาสดาประทับอยู่ ก็เดินแลดูพระศาสดาไป แลพระศาสดาก็ทรงเงื้อมมือพระเนตรนางกุมากริกนั้น นางกุมากริกก็ไดทราบ

แลดูโดยอาการที่พระศาสดาทอดพระเนตรเหมือนเห็นนาง ยอมทรวงอภัยกรรมของเราที่เดียว นางวางกระเช้าทอด แล้วก็ไม่ถึงที่พระศาสดาประทับอยู่

ถามว่า.....ก็เพราะเหตุไร พระศาสดาจึงทรงทอดพระเนตรนางกุมากริกนั้น

แก้ว.....ได้เห็นว่า พระองค์ทรงปฏิบัติอย่างนี้ว่า "นางกุมากริกนั้น เมื่อไปจากที่ที่ ทำกาลกิริยา(ถึงแก่ความตาย)อย่างปุถุชนแล้ว จักเป็นผู้มีคติไม่แน่นอน

(นางกุมากริกนั้น เมื่อไปถึงโรงช่างทอของบิดานาง ก็จะถึงแก่ความตาย รายละเอียดปรากฏข้างหน้า ถ้านางไม่ได้แวะเข้ามาหาพระศาสดา ก่อนที่จะไปโรงช่างทอ ก็จะได้ไปธรรมเทศนา จะไม่ได้บรรลุโสดาบัน เมื่อตายก็ตายอย่างปุถุชนตาย การตายของปุถุชนนั้น

มีคติไม่แน่นอน คือไม่มีใครรับรองได้ว่า ปุถุชนตายแล้วไปสู่นายภูมิ)

แต่เมื่อนางมาถึงที่ประทับนี้แล้ว ได้ฟังธรรมแล้วสำเร็จโสดาบันผลแล้วจึงไป จักเป็นผู้มีคติแน่นอน(คือตายแล้วไม่ไปสู่นายภูมิโดยแน่นอน)นางจะไปเกิดในดุสิตวิมานนี้ว่า ในวันนั้น ชื่อว่าความพ้นจากความตาย ไม่มีแก่นางกุมากริกนั้น

พระศาสดาตรัสถามปัญหาเกี่ยวกับธิดาข้างหญิง

ในขณะที่นางกุมากริกนั้น ถวายบังคมพระศาสดา ผู้ประทับนั่งหนึ่ง ท่ามกลางพุทธบริษัท พระศาสดาตรัสกับนางว่า...

พระศาสดา -- กุมาริกา เธอมาจากไหน?

กุมาริกา --- ไม่ทราบ พระเจ้าข้า

พระศาสดา -- เธอจักไป ณ. ที่ไหน?

กุมาริกา -- ไม่ทราบ พระเจ้าข้า

พระศาสดา -- เธอไม่ทราบหรือ?

กุมาริกา -- ทราบพระเจ้าข้า

พระศาสดา -- เธอทราบหรือ?

กุมาริกา -- ไม่ทราบ พระเจ้าข้า

พระศาสดาตรัสถามปัญหา ๔ ข้อกับนางกุมากริกนั้น ด้วยประการดังนี้

เรามาจากไหน?...และจะไปไหน?...๕)

มหาชนต่างไปทบทวนว่า ผู้เจริญทั้งหลาย ท่านจงดูธิดาข้างหญิงนี้ พุทธคำอันคนปรารถนาแล้วกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า(หนักอึ้งจะพูดอะไรก็พูดตามใจชอบของตน) เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า เธอมาจากไหน? ธิดาข้างหญิงนี้ ควรพูดว่า มาจากเรือนช่างทอ

เมื่อตรัสถามว่า เธอจะไปไหน? ก็ควรกล่าวว่าจะไปโรงช่างทอ มีหรือ?

พระศาสดาทรงกระทำนพชาในหทัยน้อย แล้วตรัสถามว่า กุมาริกา เมื่อเรามาว่าเธอมาจากไหน? เพราะเหตุไร เธอจึงตอบว่า ไม่ทราบ...

กุมาริกา -- พระเจ้าข้า พระองค์ยอมทราบความที่หม่อมฉัน มาจากเรือนช่างทอ แต่พระองค์ เมื่อตรัสถามว่า เธอมาจากไหน? ย่อมตรัสถามว่า เธอมาจากไหน จึงมาเกิดในที่นี้(เธอตายจากภูมิไหน? จึงมาเกิดในภูมิมนุษย์) แต่หม่อมฉันยอมไม่ทราบว่า

ก็เรามาจากที่ไหน จึงมาเกิดในที่นี้.

ลำดับนั้น พระศาสดา ประทานสาธุการเป็นครั้งแรกแก่นางกุมากริกนั้นว่า... ดีละ... ดีละ... กุมาริกา ปัญหาอันปรากฏแล้วนั้นแล อันเธอแก้ได้แล้ว แล้วตรัสถามข้อต่อไปว่า เรามาแล้ว เธอจะไป ณ. ที่ไหน? เพราะเหตุไร เธอจึงกล่าววว่า ไม่ทราบ?

กุมาริกา -- พระเจ้าข้า พระองค์ทรงทราบหม่อมฉัน ผู้ถือกระเช้าทอดเดินไปยังโรงช่างทอ พระองค์ยอมตรัสถามว่า ก็เธอไปจากโลกนี้แล้ว จักเกิดในที่ไหน? หม่อมฉันจุติจากโลกนี้แล้ว ย่อมไม่ทราบว่า จักเกิดในที่ไหน?

ลำดับนั้น พระศาสดาประทานสาธุการแก่นางเป็นครั้งที่สองว่า ปัญหาอันปรากฏแล้วนั้นแล เธอแก้ได้แล้ว แล้วตรัสถามข้อต่อไปว่า เมื่อเรามาว่า เธอไม่ทราบหรือ? เพราะเหตุไร เธอจึงกล่าววว่า... ทราบ.

กุมาริกา -- พระเจ้าข้า หม่อมฉันยอมทราบว่าจะต้องตายโดยแน่นอนแท้ จึงทราบพูดอย่างนั้น.

ลำดับนั้น พระศาสดาประทานสาธุการแก่นางเป็นครั้งที่สาม แล้วตรัสถามข้อต่อไปว่า เมื่อเรามาแล้ว เธอยอมทราบหรือ? เพราะเหตุไร จึงตอบว่า... ไม่ทราบ

กุมาริกา -- หม่อมฉันยอมทราบว่าจะต้องตายโดยแน่นอนเท่านั้น แต่ยอมไม่ทราบว่า จักตายในเวลากลางคืน กลางวัน หรือเวลาเช้า เพราะเหตุนี้ จึงพูดอย่างนั้น.

พระศาสดาประทานสาธุการแก่นางเป็นครั้งที่สี่ว่า ปัญหาอันปรากฏแล้วนั้นแล เธอแก้ได้แล้ว แล้วตรัสเตือนบริษัทรู้ พวกท่านยอมไม่ทราบถ้อยคำ ที่นางกุมากริกาตอบปัญหา ย่อมโพทธานอย่างเดียวกัน เพราะจักชงของชนเหล่าใดไม่มี

ชนเหล่านั้นเป็น(ตุ)กตตายายที่เดียว จักชงปัญหาของชนเหล่าใดมีอยู่ ชนเหล่านั้นเป็น เป็นผู้มิจักชง ดังนี้แล้วตรัสตรัสถามว่า

อนนฺตุโย อโย โลโก ตนกฺกตฺต วิปัสสิตี

สภฺนฺโต ชลาหฺมฺมฺตฺโต อปฺปโก สคฺคฺยา คจฺจตี

"สัตว์โลกนี้ เป็นเหมือนนกตกตาบอด โลกนี้น้อยคนที่จะเห็นแจ้ง น้อยคนที่จะไปสวรรค์ เหมือนนกหลุดแล้วจากข่า(มีน้อยจะเห็น

คำว่า "น้อยคนที่จะเห็นแจ้ง" คนในโลกนี้เห็นคนกน จะเห็นด้วยวิปัสสนาปัญญาว่า สังขารทั้งหลายซึ่งบังงั่วล้วนไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา

คำว่า "น้อยคนที่จะไปสวรรค์" เหมือนนกหลุดแล้วจากข่า" หมายความว่า บุรดาชีวิตทั้งหลาย น้อยคนนักที่ตายแล้วจะไปเกิดในสวรรค์ เหมือนผู้มุ่งกระชากที่หนวดพราหมณ์ผู้ลอบดู ครอบด้วยชายจับแล้วอยู่ หนวดกระชากบางตัวเท่านั้น ย่อมหลุดจากข่าได้

ที่เห็นน้อยเขาไปสูภยาในชายทั้งนั้น ฉะนั้น บุรดาชีวิตที่ทุกข์ยาก คือมาร(บางของมารหรือชายของมาร คือกามคุณ อันใดในรูป เสียง กลิ่น รส โภกฺทิพพาวคม) ราวไปแล้ว สัตวเป็นอันมากยอมไปสู่นาย มีบางคนเท่านั้นที่ไปเกิดในสวรรค์.

เรามาจากไหน?...และจะไปไหน?...๖)

ธิดาข้างหญิงตายไปเกิดในดุสิตภพ

นางกุมากริกนั้น เมื่อฟังธรรมจบแล้ว ได้สำเร็จเป็นพระโสดาบันแล้ว ก็ทรงกระทำชลาหฺมฺมฺตฺโตไปหาบิดา ขณะนั้นบิดาของนางกำลังหลับอยู่ นางไม่ทันดูว่าบิดากำลังหลับอยู่ จึงนำกระเช้าทอดให้เข้าไปในพืม กระเช้าทอดถูกระทบที่ปลายพืมเกิดเสียงดัง

บิดานางได้ตื่นขึ้นเพราะเสียงนั้น จึงดูปลายพืมไปมีเสียงที่กระชากอยู่ ปลายพืมกระเทกทุกทีที่หางอกของนางกุมากริกถึงความตาย ไปบังเกิดแล้วในดุสิตภพ(ไปเกิดเป็นเทวชนในดุสิต)บิดาของนางเกิดความเศร้าโศกอย่างใหญ่หลวง จึงไปหาพระศาสดา ได้ฟัง

เรื่องของธิดาข้างหญิง ที่นางตอบคำถามพระศาสดาว่า นางไม่ทราบว่าจะตายจากภูมิใด และจะไปเกิดในภูมิใด เป็นการกล่าวโดยเฉพาะเจาะจงนี้ หมายความว่า ก่อนที่นางจะมาเกิดเป็นธิดาข้างหญิงนี้ นางได้ตายมาจากภูมิใดหรือ? นางได้ตายมาจากภูมิใดหรือ?

นางไม่สามารถทราบชื่อภูมิไหนได้โดยบุตร และเมื่อนางตายจากมนุษย์แล้ว นางก็ไม่สามารถระบุภูมิที่นางจะไปเกิดโดยเฉพาะเจาะจงได้ นางจึงตอบคำถามไปเช่นนั้น แต่เมื่อกล่าวโดยกว้างๆ ไม่ระบุชื่อภูมิลงไปโดยเฉพาะเจาะจงแล้ว ย่อมจะกล่าวได้ว่า สัตว์ทั้งหลายมาจากไหนบ้าง และจะไปไหนในดวง... ดังนี้คือ.....

๑. สัตว์ที่กำลังเกิดอยู่ในนายนภูมิ ย่อมตายมาจากนายนภูมิ หรือจากสุคติภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่ง เช่นสัตว์ที่กำลังเกิดเป็นเปรตในชาตินี้ แสดงว่าชาติก่อนเคยเกิดเป็น สัตว์นรก เปรต หรือสุภยา หรือเปรตจาง หรือเป็นมนุษย์ หรือเป็นเทวดามาแล้วในชาติก่อนจากชาตินี้

เมื่อตายแล้วมาเกิดเป็นเปรตในชาตินี้ ส่วนพวกรูปพรหม รูปพรหม เมื่อตายแล้วยอมไม่ไปเกิดเป็นสัตว์นรก ในนายนภูมิ ในภพชาติที่ติดต่อกันทันทีโดยแน่นอน

เมื่อตายจากนายนภูมิ แล้วจะไปเกิดในนายนภูมิ หรือจากสุคติภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งก็ได้

ดังนั้น ถ้ามานาง สัตว์ที่เกิดอยู่ในนายนภูมิ มาจากไหน และจะไปไหน? ก็จะตอบได้ว่า สัตว์เหล่านั้นมาจากนายนภูมิ ๑(มี นายนภูมิ ๑ มนุสสุภูมิ ๑ เทวภูมิ ๖)ภูมิใดภูมิหนึ่งแน่นอน(แต่ระบุชื่อภูมิไม่ได้) และเมื่อตายแล้วก็จะไปสู่นายนภูมิ ๑๑ ภูมิใดภูมิหนึ่งแน่นอน

ตามสมมติการกรรมที่ตนได้สั่งสมไว้

๒. สัตว์ที่กำลังเกิดอยู่ในนายนภูมิ ๑(มนุสสุภูมิ ๑ เทวภูมิ ๖) ย่อมมาจากนายนภูมิ ๔ กามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๑๑(เว้นสุทธราวาสภูมิ ๕)รูปภูมิ ๔ ภูมิใดภูมิหนึ่ง

เมื่อตายแล้วยอมไปเกิดในนายนภูมิ ๔ กามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๑๖ รูปภูมิ ๔ ภูมิใดภูมิหนึ่ง ตามสมควรแก่กรรมที่ตนได้สั่งสมไว้

ดังนั้น เมื่อถามว่า สัตว์ที่เกิดอยู่ในนายนภูมิ ๗ มาจากไหน? ตอบว่า มาจาก ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธราวาส ๕) เมื่อตายแล้วยอมไปเกิดใน ๓๑ ภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่ง ตามสมควรแก่กรรมที่ตนได้สั่งสมไว้

๓. สัตว์ที่กำลังเกิดอยู่ในรูปภูมิ ๑๖ ย่อมตายมาจากนายนภูมิ ๗ รูปภูมิ ๑๔ (เว้นอสิญฺชิสฺสคติภูมิและอกนิฏฐภูมิ) ภูมิใดภูมิหนึ่ง

เมื่อตายแล้วยอมไปเกิดใน กามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๑๔ (เว้นอสิญฺชิสฺสคติภูมิ) และรูปภูมิ ๔ ภูมิใดภูมิหนึ่ง ตามสมควรแก่กรรมที่ตนได้สั่งสมไว้

๔. สัตว์ที่กำลังเกิดอยู่ในรูปภูมิ ๔ ย่อมตายมาจากนายนภูมิ ๗ รูปภูมิ ๑๑(เว้นอสิญฺชิสฺสคติภูมิและสุทธราวาสภูมิ ๕) รูปภูมิ ๔ ภูมิใดภูมิหนึ่ง

เมื่อตายแล้วยอมไปเกิดในนายนภูมิ ๗ และรูปภูมิ ๔ ภูมิใดภูมิหนึ่ง ตามสมควรแก่กรรมที่ตนได้สั่งสมไว้ 🙏🙏🙏